

Gældsbreve og andre fordringer

En fordring er retten til at kræve noget af en person eller et selskab.

Indledning

Krav kan opstå på mange måder. Der vil typisk blive udarbejdet en form for dokumentation på kravet. Indenfor fordringsretten er der et gensidigt bebyrdende skyldforhold, hvilket indebærer at begge parter leverer det der står i kontrakten.

Fordringsret kan også være ensidigt, her vil der kun være en person der har en forpligtigelse. Dette kaldes ensidigt bebyrdende skyldforhold.

Størstedelen af reglerne om fordringer findes i Gældsloven (GBL).

Misligholdelse

I dette afsnit handler det om debtors misligholdelse af sin betalingsforpligtigelse. Det omhandler altså med andre ord kreditors ret til at kræve morarenter, gebyrer el. lign. af debitor.

Indfrielse af gælden:

Hvis debitor ikke betaler gælden, kan kreditor kræve hele gælden indfriet. Dog kun hvis der er tale om en væsentlig misligholdelse. Hvornår aftalen er væsentligt misgjort, afhænger af, hvad der er aftalt mellem de to parter, og dels de regler der regulerer på det pågældende retsområde.

Erstatning:

Udover at kræve hele gælden indfriet, kan kreditor også kræve erstatning for det tab, han lider som følge af den forsinkede betaling. Det kunne bl.a. være kurstab, morarenter eller udgifter til at sende rykkere og eventuelt sende fordringen til inkasso.

Morarente: Reglerne for morarente findes i renteloven (RTL). De fleste af lovene er deklaratoriske og kan dermed fraviges ved aftale. Forbrugerforbehold er dog underlagt den beskyttelsespræceptive regel, som sætter et loft over hvor meget en forbruger kan komme til at betale i rente.

Kreditor kan ikke ensidigt fastsætte en anden rente end den, der følger af renteloven, medmindre det er aftalt mellem parterne.

Der kan tidligst kræves morarenter fra forfaldsdagen, og kun hvis denne er fastsat i forvejen. Hvis ikke der er aftalt en forfaldsdato, kan der betales morarenter senest 30 dage efter den dag, hvor kreditor har afsendt eller fremsat krav om betaling. Dog er der en beskyttelsesregel for debitor, der indebærer at det er 30 dage efter han var i stand til at indhente de oplysninger.

Morarentens størrelse: Renten for betaling efter forfaldsdagen fastsættes til en årlig rente svarende til Nationalbankens officielle udlånsrente med tillæg af 8%. Tillægget kan hæves hvert andet år.

Det er den regel om en øverste grænse for morarenten, der ikke kan fraviges i forbrugerforbehold.

Andre omkostninger end morarente:

Kreditor kan også opkræve andre omkostninger end morarente. Dette drejer sig om rimelige og relevante omkostninger, og disse vil typisk bestå af inkassoomkostninger, omkostninger til indgåelse af frivillig forlig mv.

Legitimation - debtors betaling af gælden: Når det gælder debtors betaling af gælden med frigørende virkning, findes reglen for omsætningsgældsbreve findes der en regel for dette. Det går ud på, at debitor med frigørende virkning kan betale til den, der formelt er legitimeret til at modtage betalingen. Det forudsætter dog, at debitor er i god tro når betalingen sker.

Når det gælder betaling af forfaldne renter og afdrag, der skal betales på en forud fastsat tidspunkt, er der en regel der bestemmer at debitor med frigørende virkning kan betale til overdrageren, også efter overdragelsen er sket, medmindre debtors gode tro blandt andet medfører at han kan betale til en kreditor, som er gået konkurs, indtil det tidspunkt, hvor konkursen er offentliggjort i statstidende.

Omsætningsbeskyttelse: Dette omhandler reglerne om erhververens beskyttelse mod dels overdragerens eventuelle andre aftaleerhververe, og dels mod overdragerens kreditorer.

Erhververens beskyttelse mod overdragerens andre aftaleerhververe:

Hvis der sker et dobbeltsalg af et omsætningsgældsbrev, løses konflikten mellem erhververne som udgangspunkt efter hovedreglen om 'først i tid, bedst i ret'. Dog er der en væsentlig undtagelse, som går ud på, at hvis en erhverver først får gældsbrevet i hænde og er i god tro, kan han ekstingvere den anden erhverver.

Erhververens beskyttelse mod overdragerens kreditorer:

Når man erhverver en fordring, har man ikke alene en interesse i at vide, hvornår og hvordan man er beskyttet i forhold til eventuelle øvrige erhververe af den samme fordring, men også om man er beskyttet mod overdragerens kreditorer. Hvis man ikke er beskyttet mod dem, risikerer man at de gør udlæg i den fordring man har betalt for, eller at den omfattes af overdragerens konkurs, hvis dette er tilfældet.

Hvis gældsbrevet overdrages til sikkerhed gælder det, at erhververens først er beskyttet mod overdragerens kreditorer, når han har fået gældsbrevet i hænde.

Hvis gældsbrevet derimod overdrages til eje, er erhververen beskyttet mod overdragerens kreditorer allerede fra aftaletidspunktet.

Fondsaktiver:

Fondsaktiver er negotiable dokumenter, selvom de ikke er omsætningsgældsbreve. Dette medfører at fondsaktiver kan fortabes, ganske som det er tilfældet for omsætningsgældsbrevenes vedkommende.

Prioritetsvirkning: Dette har betydning i tilfælde hvor der er konflikt mellem flere forskellige rettighedshavere. Den betyder at en erhverver af et fondsaktiv kan opnå forrang forud for andre, der også lovligt har erhvervet deres rettighed fra den samme overdrager. Alle former for rettigheder over aktivet er omfattet af reglerne om prioritetsvirkningen.

Gyldighedsvirkningen: Dette omhandler den situation, at aftalen mellem overdrageren af et aktiv og en erhverver er ugyldig fordi en anden erhverver har udvist svig og dermed påvirket overdrageren.

Modregning

Her bliver beskrevet hvornår kreditor ikke længere kan gøre sin fordring mod debitor gældende overfor ham. De fleste fordringer ophører ved at debitor betaler sin gæld af til kreditor, hvilket kaldes opfyldelse. Fordringer kan også ophøre ved modregning, forældelse, deponering og præklusion.

Modregning omhandler den situation, hvor kreditor og debitor begge har et krav mod hinanden.

Tvungen modregning:

Tvungen modregning omhandler at én af parterne ønsker at modregne, mens den anden ikke gør. Der er nogle betingelser der skal være opfyldt, for at man kan gennemtvunge en modregning.